

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. február 28

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 17. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

Apponyi eljárása után.

A magyar delegáció keddi ülésében már tiszta benyomást kaptunk a tekintetben, hogy az obstrukció minő magatartást fog követni a március elején ismét összeülő országgyűlésen. Minden jel szerint igaznak fog bizonyulni az a feltevésünk, hogy leszerelés, legalább önkéntes és gyors leszerelés nem lesz. Apponyi Albert, tehát ugyanaz a férfi, aki az ellenzéken 1889. óta folyton a katonai követeléseket választotta pártállása ürügyéül, aki a szabadelvű pártba történt belépése után is mindig új fegyvereket szolgáltatott az ellenzéknek, aki mint a képviselőház elnöke kerülő uton folyton támogatta az obstrukciót, ez a férfi most, a szabadelvű pártból, oly tartatatlanul indokolt kilépése után visszatért kiindulási pontjához. Visszatért, mert hát az ő kielégítése nem tisztán tárgyiilagos téren van, és így immár ő a szuggesztálója és sugója az obstrukciós pártoknak. Ő tehát — úgy látszik — már megtette intézkedéseit az összejövő országgyűlésre nézve.

De a Tisza-kabinet is tett a maga részéről intézkedéseket, mint az az épp most közzétett jelentés mutatja, hogy a legszélesebb terjedelemben létesítettek állami ösztöndíjakat magyar tisztikar nevelése céljából, ösztöndíjakat, melyek lehetővé teszik, hogy ugyanabban az arányban, melyben a magyar nemzet a közös hadsereg kiegészítő része számára katonát állít, magyarul beszélő tisztekről is gondoskodás történjék. Ezekkel az ösztöndíjakkal alapítványi helyeket létesítenek a wiener-neustadti akadémián, a bécsi műszaki katonai akadémián, a hadapród-iskolákban és a katonai fő- és alreáliskolákban. A pénzbeli költségek erre a hazafias célra aránylag igen csekélyek és a nemzet könnyen, sőt lelkesedéssel felajánlja azokat.

Minden megtörténik tehát, ami a magyar nemzet jogos ambícióját a katonai életre vonatkozólag kielégítheti, minden ami Magyarország nemzeti fejlődésének megfelel és ami az adott viszonyok közt keresztülvihető. Csak roszakaratu önzés néma lelkiismerettel lesz tehát képes még tovább is megakadályozni az országgyűlés munkaképességét. De akkor aztán, mint-hogy nemesak az obstrukcióval való szelid bánásmódról, hanem Magyarország javára is kell gondolni, — ha az obstrukció tovább is elzárkózik minden belátás elől, a kalás után reméljük az ostor fog következni.

A delegációk. A magyar delegációban a keddi nap eseménye gr. Apponyi Albert beszéde, aki hosszasan foglalkozott a 67-iki kiegyezési törvénnyel, melyben az osztrákok a birodalmi egységről beszélnek, holott a törvényben világosan ki van mondva a magyar királyság.

Ezután a hadsereg kérdését tette szóvá. A magyar vezényleti nyelvet követeli, persze fokozatosan, s ép ezért fogadta el a kilences bizottság javaslatát. Most azonban azt látja, hogy azt megesonkítva akarják megvalósítani.

Végül összehasonlította Tisza és Pittreich kijelentéseit a reformokra nézve s ebből azt következteti, hogy gr. Tisza I. ígérete és Pittreich nyilatkozata nem fedik egymást.

A költségvetést nem fogadta el.

Gróf Tisza István miniszterelnök rögtön válaszolt Apponyinak. Élcs satírával beszélt gr. Apponyi ingadozásáról és következtetlenségéről.

Gróf Apponyi viszonválaszában azt mondta Tiszának, hogy akkor, a midőn a kormány élére állott, megtagadta a multját s az ő programjával lett miniszterelnök.

Most Ugron Gábor szólalt fel és támadta gr. Tisza Istvánt.

Töbök contra beszéde után az ülés véget ért.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi rendes ülése minden valószínűség szerint március 1-én lesz. Február 29-én formális ülést tartanak, a melyen a márc. 1-i ülés napirendjét állapítják meg.

A jegyzők fizetés rendezése. A kormány a képviselőház legközelebbi ülésén beterjeszti a községi jegyzők és anyakönyvvezetők fizetése rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Képviselő választás Illyefalván. Háromszék-vármegye központi választmánya febr. 22 én tartott ülésében a Dr. Székely György lemondása folytán szükséges képviselőválasztást Illyefalvára 1904. március 5-ére tűzte ki. Választási elnök Vajna István árvaszéki elnök; helyettes elnök: Józsa Sándor illyefalvi ref. lelkész, jegyző: Salamon Adolf kőrispataki, helyettes jegyző: Jancsó Béla aldobolyi körjegyző lesz. Bárá Szentkereszty Béla, a szabadelvűpárt jelöltje folytatja körutját s bár az ellenzéki lapok tendenciozus hírei Szentkereszty báró hideg fogadtatásról szólnak, a való az, hogy mindenütt, ahol eddig megfordult a báró, ép ellenkezőleg, szíves, barátságos fogadtatásban részesült s a nagyobb községek majdnem kivétel nélkül zászlója körül csoportosultak. Hanem hát reklámra s az ellenzéki képviselők támogatására úgy látszik szükség van.

KÜLFÖLD.

Orosz-japán háború.

Alexejev helytartó a cárhoz intézett febr. 25-iki hivatalos táviratát jelentésében megerősítette azt a hírt, hogy a japánok Port-Arthur újból megtámadták. Az oroszok azonban visszaverték őket.

Számos japáni tengerész meghalt. Többnyire a tengerbe fulladtak, a mikor az égő hajókról menekültek.

Az oroszokat nem érte vereség.

Gróf Waller János főispán beiktatási ünnepélyéhez.

Uj főispánunk beiktatási ünnepélyéről részletesen szoltunk lapunk mult számában. Akkor tett ígéretünkhez híven közöljük most azt a szép beszédet egész terjedelmében, melyet a törvényhatóság nevében a közgyűlésen Vajna Miklós vármegyénk ékes tollu főjegyzője intézett a főispánhoz.

Vajna Miklós vármegyei főjegyző beszéde.

Méltóságos gróf Főispán Ur!

Midőn a magyar felelős kormány elterjesztésére Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége, felsőzses urunk és királyunk legmagasabb elhatározása folytán vármegyénk főispáni székét — törvényhatósági közgyűlésünk színe előtt hitet téve, székfoglaló beszéde megtartásával — elfoglalja, mint a vármegye főjegyzője, ősi szokás szerint a törvényhatóság nevében tisztelettel üdvözlöm.

De nemesak az ősi szokásnak hódolok, hanem készlet erre a bizalom, melyet bennünk az elmondott székfoglalóban foglaltak keltenek és a melyek megvalósítása a jövő iránti reménnyel tölt el.

Az 1876. évi XXXIII. t. c. rendelkezései alapján alakult e vármegyében Méltóságod a harmadik főispán. A mint elmondott beszédében magasztos szavakban megemlékezik, boldogult elődje, kinek emlékéhez 26 munkás év dicsőséges multja tapad, bírt vármegyénk közönségének bizalmát, szeretetét, tiszteletét és ragaszkodását, ezen érzelmek viszonzásával kifejezett egyetértő együttműködés eredményezte vármegyénknek a kulturális intézmények terén, saját erején történt fejlődését.

Most midőn Méltóságod — ki volt már tevékeny munkása a közigazgatásnak — a sikeres munkásság folytatására elhivatott, bizalommal fogadjuk, mert megvagyunk győződve, hogy tetteit a kötelelesség-zeret mellett most már szűkebb hazájvá lett e vármegye iránti igaz szeretet és ragaszkodás fogja vezetni.

Méltóságos gróf Főispán Ur!

Ismerjük mi azon feladatok nagyságát, melyeknek megfelelni esküvel ígérte és érezzük annak súlyát, melyet magára vállalt. De él bennünk a remény, hogy mint a törvények hű őre, a közjóra irányuló törekvések pártatlan vezére; törvényhatóságunk ohajainak lelkes szószólója és vármegyénk tekintélyének erőlyes védelmezője fényes sikerrel fog megfelelni.

Nem altathatjuk magunkat, hogy közgazdasági helyzetünk kívánni valót nem hagy; ugy az állam, mint a törvényhatósági és községi élet rohamos fejlődése fokozatosan több teher vállalását követeli, melynek csak úgy felelhetünk meg, s azt csak úgy viselhetjük el, ha közgazdasági helyzetünk javítására ugy az állami, mint a törvényhatósági és községi életben, szóval az igazgatásban megfelelő intézkedések érvényesülnek, terjessze ki Méltóságod gondoskodását ez irányban is.

Kérjük foglalja irányelvei közé, hogy az egy van az egészért és nem az egész az egyért; viszonozza bizalommal az általunk nyújtott bizalmat s az autonóm vármegye és a kormány képviselője között kifejlő bizalom feltétlen biztosítani fogja az alkotmányos élet virulását, az egyetértő együttműködés a közgazdasági élet fejlődését és a jó közigazgatást.

Legyen meggyőződve Méltóságod, hogy minden gondolat, szó és tett, melyet e vármegyének és ez által szeretett magyar hazáknak szentel, közönségünk részéről kiváló és osztatlan méltánylásra talál; mert hisz ha a vármegye polgárai a cél elérésében

mindig nem is egy utat követnek, de céljaink egy, mely nem más, mint vármegyénk boldogítása, hazánk és nemzetünk feivirágztatása.

Mivel Méltóságodat is ezen érzelmeik vezérik, ezen cél lebeg szemel előtt, ezen közös cél elérésében lelkes követői leszünk és önzetlen támogatói kötelességének teljesítésében.

Midőn a vármegye főispáni székében a törvényhatóság nevében bizalommal és tisztelettel üdvözlöm; egyuttal üdvözlötét tolmácsoltam a törvényhatóság tisztviselői karának is, mert a törvényhatóság és tisztikara külön nem választható, az egy — együtt él, együtt érez.

A tisztikarnak — melynek soraiban a közgazdászok rég munkásai vagyunk — munkásságát ajánlom fel Méltóságodnak.

A vármegyei tisztviselői állás már nemcsak méltóság, az a fontos kötelességének teljesítésével összekötött életpálya; bárki ki ezen állások bármelyikére vállalkozik, lelkiismeretes, pontos munkát kell hogy végezzen; aki ezt nem teszi, nem méltó sem a törvényhatóság, sem a kormány képviselőjének a támogatására.

Ez a tudat kell, hogy vezérelje a tisztikart, ebben a tudatban ajánlom fel munkásságát és tiszteletteljes bizalmát, melylyel szemben Méltóságod bizalmát és a munkásság igazságos mérlegelését kérom.

És most bizalommal a jelenben, bizalommal és reményvel a jövő iránt, mondom törvényhatóságom nevében Isten hozta Méltóságodat vármegyénk élére; és valamint a régi székek székében a főtisztek első voltak a hadban és tanácsban, úgy legyen első közöttünk, hogy vármegyénket vezethesse és vezérelhesse a haladás útján sok sikerhez, dicsőséghez.

A Mindenható Isten vármegyénk és hazánk javára éltesse!

Éljen id. gróf Haller János Háromszékvármegye főispánja!

Országos női kongresszus.

Meghívó

az orsz. női kongresszus szervező bizottsági ülésére.

A nemzeti erőgyűjtés munkáját egységessé, célirányossá óhajtjuk tenni, hogy jutalma itthon az országban maradjon és ne vándoroljon ki örökké

degenbe, a más nemzetek fiainak milliókkal való, gazdagítására, jólétük és boldogságuk emelésére. Ott a fény, nálunk az árnyék.

Hiszen ezer millió koronán felül jár azon összeg, a miért már majdnem mindent a külföldről hozunk be, holott a magunk termeléséből mindent előállíthatunk, mit egyetlen más ország és nemzet sem tehet, Amerikát kivéve.

A varázsige: pirtoljuk, fejlesszük a hazai ipart de igazán.

A nőegyesületeknek és a magyar nőknek, úgy is mint a családnak nagy nemzeti feladatait a hazai iparpártolás terén kijelölni, megállapítani a Magyar Védő-Egyesület országos női kongresszusa hivatott, melyen minden nőegyesület tagjaival s minden honleány szívesen láttatik.

Minden egyesület követheti eddigi céljait, mégis országosan szervezve indul meg a hazai ipar pártolása, minék a gazda, a gazdaszóny, az iparos és gyáros, épen úgy a kereskedő egyformán élvezni hamarosan hasznát és végül a nemzet egésze és az ország közgazdasága felvirul.

Az országos női kongresszus tárgysorozata leendő:

1. A hazai iparpártolás nemzeti céljainak ismertetése s megvitatása.

2. A nők és a nőegyesületek szerepe és közreműködésének módja.

3. A hazai országos védjegy és fontosságának ismertetése.

4. Az országos iparpártolás női főosztályainak a vidékeken és a Magyar Védő-Egyesület szervezésében való megalakulása.

Ezeknek megvitatására kérjük nőegyesületeinknek és az ügy iránt érdeklődőknek szíves megjelenését az országos női kongresszus előkészítésére, hogy tapasztalatokban gazdag nézeteket ö szefoglalva, irányító tanácsait az ország javára értékesíthessük.

Az előkészítő-bizottság Budapest, a Vármegyei háza közgyűlési termében 1904. február 29-én d. u. 4 órakor fog megtartatni.

Képviseltetéséről szíves értesítést kérjük a kiküldöttek megnevezésével.

Budapest, 1904. február 10-én. VIII., József-körút 19., III. 6.

A Magyar Védő-Egyesület nevében:

Hazafiai tisztelettel

Gr. Somssich Tihamér, Löherer Andor,
ügyvezető alelnök. ügyvezető igazgató.

A módszeres értekezletekről.

— Tanulmány, melyet a közdivásárhelyi polgári leányiskola 1904. évi február hó 6-án tartott módszeres gyűlésére írt és előadott Balázs Márton igazgató. —

Tisztelt tanári kar! Kedves Kartársaim!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur önnagyméltósága 83524—1903. számú rendeletében, a mellett, hogy a tanévet két félévre osztja, határozottan megjelöli az ellenőrző és módszeres értekezletek idejét is.

A mai napon a második félévi módszeres értekezletre gyűltünk egybe.

Egybegyűltünk egy olyan gyűlésre a minő, itt, a polgári iskolai intézmény életében eddig nem volt gyakorlatban, s a melynek épen azért bevezetéséről, ismertetéséről és eredményes lefolyásáról előre gondoskodni kötelességemnek tartottam.

E rövid bevezetés után engedjék meg azért, hogy egyenesen tárgyamra térhessek, k rve az elmondandók iránt becses figyelmüket és jóindulatukat.

Mindenekelőtt két kérdést kell tisztába hoznunk, és pedig:

1-ször. Mi a módszeres értekeztet célja?

2-szor. Mik annak tárgyai?

E két kérdés tisztázása be fogja bizonyítani az ilyenmő értekezletek nagyfontosságát és egyuttal körvonalozni fogja a tanári testületnek ide vonatkozó tennivalóit is.

Jól tudom, abban mindnyájan egyetértünk, hogy az iskolák csak akkor teljesíthetik eredményesen a nevelés és oktatás szent ügyének előmozdítását, nemzeti és kulturális feladataikat, ha azokban egytől-egyig nemes ügyszeretettől és lelkiismeretes kötelességérzettől áthatott pontos, odaadó buzgalommal működő tanárok körülméi össze.

Abban is mindnyájan egyetértünk, hogy minden tanári testületnek tisztában kell lenni feladatával, ismernie kell minden tagnak azt a tanügyi programot, amelynek megvalósítására vállvetve és egyetemlegesen törekedni kell, ki kell hogy jelölje azt a pedagógiai és didaktikai irányt, amelyet egyetemlegesen követnie kell, ha eredményesen oktatni, vallásosságra, jó erkölcsre, jellemre és hazafiságra nevelni akar.

Mindezekből önkénytelenül folyik, hogy mivel a pedagógia és didaktika is épen úgy, mint a többi tudomány folytonos fejlődés és haladásban van, kötelessége minden tanárnak a haladó korral lépést tartani, kötelessége a nevelés és tanítás módszerében magát tökéletesíteni.

T Á R G A.

A közdivásárhelyi kaszinó egy éve.

— Dr. Vargha Béla titkári jelentése a febr. 21-én tartott közgyűlésben. —

(Folyt. és vége.)

A kaszinó kasszánz vagyona az 1902. év végén 1728 K. 95 fillér volt, a mely 2967/227. és 9945/158. betéti szám alatt takarékpénztári betétként kezeltetett. A költség előirányzat az 1903. évre a következő volt. Bevétel 2338 K. 95 fill., kiadás 1930 K., felesleg 233 K. A kaszinó eme pénztári állapotán kívül meg kell emlékezzem a kaszinó által kezelt pénzalapokról is u. m.: a Kossuth szobor alapról és a Szabadság-szobor alapról. A Kossuth szobor alap az 1903. év jan. 1-én 2237 K. 36 fillér volt, a mely az évfolyamán 2665 K. 8 f. emelkedett. A Szabadság-szobor alap az 1903. jan. 1-én 669 K. 90 fillér volt, a mely az 1903. év folyamán 869 K. 71 f. emelkedett. A könyvtár állapota 1903. jan. 1-én 1867 mü 2421 kötetben, a mely állomány az 1903. évre megszavazott 300 K. könyvbevásárlási összeggel vásárolt 120 müvel 165 kötetben szaporodott. E könyvek 15% árengedéssel szereztettek be, a mely Vajna Károly könyvtáros érdeme. A kaszinó az 1903. év folyamán a következő lapokat járatta: Budapesti Hírlap, Budapesti Napló, Pesti Hírlap, Egyetértés, Független Magyarország, Magyar Világ, Magyar Állam, Székely Nemzet, Székelyföld, Ellenzék, Magyar Polgár, Brassói Lapok, Bukaresti Magyar Ujság, Magyar Szó, Jóegészség, Jövendő, Borszem Jankó,

Bolond Istók, Kakas Márton, Budapesti Szemle, Uj Idők, Vasárnapi Ujság. Ezek közül a Jó Egészséget: Fejér Károly ölnök, a Jövendőt Dr. Török Andor saját pénzüken rendelték a kaszinó számára. A kaszinó az év folyamán 2 ünnepélyt rendezett és pedig a március 15-iki ünnepélyt s a melynek tiszta jövedelme 147 K. 76 fillér volt, s a mely a Szabadság-szobor alaphoz csatoltatott.

A másik 1903. jan. 29-én tartott Rákóczi ünnep, a mely az áll. iskola udvarán felállított sátorban folyt le, a melynek tiszta jövedelme 45 K. 93 fillér volt, a mely a kaszinó pénztárából 50 koronára kiegészítettven, fele részben a Kassán felállítandó Rákóczi szoborra, felerészben a Mikes Kelemen szoborra adományoztatott, s a szobor bizottságokba elküldetett. Mindkét ünnepély méltó volt ama nagy eszméhez, a melyet megünnepelt szabadság eszméjéhez és a legnagyobb magyar szabadság hős emlékéhez, lelke és megteremtője Dr. Bánffy Zsigmond volt, a kinek fáradhatatlan buzgóságáért illő ez uton is hálás köszönetet mondani. Köszönet illeti a közdivásárhelyi Takarékpénztár tekintetes igazgatóságát is, azért az áldozatkészségért, hogy csekély hűfizetés mellett adott kellemes és díszes helyiséget kaszinónknak. Ezek volnának a száraz adatok, a melyekkel a közdivásárhelyi kaszinó 1903. évi működéséről beszámolhatok.

Ezen adatok előterjesztésekor nem zárkozhatom el az elől, hogy rövidesen reá ne mutassak a kaszinó életének minden ágában mutatkozó közönyösségre, a mely ölm sulyként nehezedik rá, minden neme-sebb törekvését már esirájában megfulasztja.

E kaszinó, mely oly szép és nagy multtal dicsekedhetik, hogy az országban igen kevés van fennállási idejét tekintve hozzá hasonlító, most mikor jubileumot

kellene ülnie, oda jutott, hogy helyiségei nap nap után az ürességtől konganak, hogy tisztviselői egymás után mondanak le, s míg régebb a tagok kitüntetésnek vették, ha valamelyikük kaszinói tisztviselői állásra beválasztattak, addig ma valósággal fogni kell az embereket, hosszas rábeszélés és kapacitálás után sikerül csak valakit reá bírni, egy tisztviselői állás elfoglalására, mert az neki unalmas, reá terheket ró stb. távol legyen tölöm, hogy ezeket a kaszinó jelenlegi tisztikarára vonatkoztassam.

Mert hisz épen a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel kell megemlékeznem a kaszinó minden egyes tisztviselőjéről. Fejér Károly ölnökről, a ki lankadhatatlan buzgalommal folyton a kaszinó tekintélyének emelésén, tagjai kényelmének előmozdításán s azon fáradozik, hogy a tagok e társaságban második ott vonjokra találva, városunk társadalmi életének hazafias és művelt irányt mutassanak, vezetői legyenek, Dr. Bánffy Zsigmondról a ki a lefolyt évben is, mint mindig, a kaszinó által rendezett hazafias ünnepélyek lelke, megteremtője, s így ezáltal a nagy közönség és a kaszinó közötti érintkezés fenntartója, Vajna Károly könyvtáros, a ki a kaszinó könyvtárának újra teremtetését eszközölte, sokoldalú és nagyfoku elfoglaltsága mellett is páratlan tevékenységgel, a mult év legnagyobb részében teljesen egyedül végezte a könyvtárosi tisztelet, Nagy Lázár pénztáros, a ki a kaszinó vagyoni helyzetét olyan örömdetes állapotba hozta stb. Aktuálisá tette többi megjegyzésemet, hogy a tisztviselők közül kottá nagyfoku magán elfoglaltsága, s más társadalmi vagy egyéb intézeteknél vállalt kötelezettségei folytán állásáról le a tar mondani, s az ekként megüresedendő helyekre, hosszas tárgyalás és kapacitálás után se lehetett senkit még ez idő szerint kapni.

És most mi a módszer? Nem egyéb, mint az a helyes és egyenes út amely leghamarabb, legkönnyebben, legbiztosabban és legeredményesebben célhoz vezet a nevelésben és oktatásban.

Már az eddig előre bocsátottakból is látható, hogy a módszeres értekezletek célja nem más, mint az egyes intézetekben, valamint az egyes osztályokban, egyöntetű, egybevágó és egészséges elveken nyugvó tanító és nevelő eljárás létesítése és biztosítása.

Részletezve a mondottakat:

1. A kevésszavu tanterv szabad és néha helytelen értelmezése helyett törekedni valamely helyes megállapodásra és egyöntetűsítésre

2. Belátni a kölcsönös támogatás és kollegiális szükségességét.

3. A Paedagógia minden számbavehető eszközét figyelembe venni és alkalmazni.

4. A növendékek szellemi és erkölcsi haladását ellenőrizni és elősegíteni. Továbbá,

5. A tananyag részleteinek arányos megosztása.

6. A tanulók megterhelésének elkerülése.

7. A meglevő tanmenet javítása és helyesbitése.

8. Az egyes tantárgyak tanítási módszerének megállapítása.

9. A tananyag feldolgozásában mutatkozó nehézségek elhárítása.

10. A tantárgyak és a velük való foglalkozás megkedveltetése.

11. A szemléltetés módzatainak megállapítása.

12. Az olvasmányok és írásbeli dolgozatok kijelölése, javítás módja stb.

13. Közelebb hozni egymáshoz az egyes tantárgyakat és azok tanárait.

14. A tanítás közben szerzett tapasztalatokról beszámolni s így közkinccsá tenni az egyesek megfigyeléseit.

15. Az előadó módszerrel szemben a tanítás és kérdésnek minden órán szoros kapcsolatba hozatala.

16. A tanulók gyengébb szervezetére való tekintettel a tanítás súlypontjának az iskolára való helyezése.

17. Tantárgy felosztás és órarend felett tartandó kritika.

18. Az általános ismétlések módja.

19. A szakszerű és eredményes helyettesítések módzatainak megállapítása.

20. Tankönyvek, taneszközök, értesítők, tanterv revízió, szaklapok ismertetése és referálása.

21. Paedagógiai vitatételek.

22. A tanári testület működésének megfigyelése és szigorú megbirálása.

A kaszinó iránti közönyösséget — tisztelet a kivételnek — a tagok sorában kell k resni. Igen kevesen látogatják a tagok közül a kaszinót, sokakra a tagság valóságos teher, a melyet főként akkor éreznek, mikor a nyugtát fizetniük kell, miután a kaszinóba éveken keresztül el se mennek; pedig a mi kaszinónknak a berendezése, helyiségei elég kényelmesek, s a tagok szellemi és társadalmi érintkezés szükségleteiket úgy megtalálhatják itt és annyira kielégíthetik, mint bármely vendéglőbe.

E végtelen közöny az oka, hogy a kaszinónak úgy látszik végképp fei kellett hagynia a mulatságai rendezésével, mert míg régen ezek voltak a város leghíresebb s legkedveltebb mulatságai, a hol úgy a város, mint a vidék művelt közönsége egymásnak találkat adott, addig ma a kaszinó mulatságain még kaszinói tag sincsen. Így vagyunk a gyűlésekkel is, a melyeket nagy nehezen lehet megtartani, ha t. i. elfoghatnak pár tagot, hogy a kellő szám kiteljen. E közönyösség volt oka, hogy a kaszinó fennállásának 60 éves jubileumát megtartani nem lehetett, s örömmel fogadtunk el minden kicsinyes okot, mely ez ünnepély megtartásának előadását némi képen indokoltknak mutatta.

De nem folytatom tovább e szemrehányásokat, vajha a jelen év s az ezutániak a kaszinó életének fellendülését meghoznák, vajha a kaszinó látogatottsága annyira emelkednék, hogy összes tagjai kellesse gyűléshelyévé válna azok társadalmi és szellemi érintkezés szükségleteit kielégíteni s ezáltal azon egyedüli célját, hogy társadalmi életünkben a közszellem és összetartozás érzetét hazafias és művelt irányban fejlessze, előmozdítsa.

23. Megfigyelni a tanulók közt az egyedekeket és azok tehetségeit.

24. Keresni az okot a gyermek, a szülők és az iskola eljárásaiban.

25. Lelkiismeretes kötelességteljesítéssel, jó példával, éber örökösessel, igazságszeretettel és következetességgel hatni a tanulókra.

26. Nem a tudós elméletre, hanem a lélek nevelésére és gondolkodásra fektetni a főszűt.

27. A fegyelem és rendtartás ne annyira külső eszközökön, mint a jó példán és szereteten alapuljon a végből a jót meg kell tartani és erősíteni a jóban, a rosszat pedig javítani és önbeismerésre kell bírni.

28. Nagy súlyt helyezendő az osztályfőnökök működésére, kiknek ténykedése a nevelés szempontjából igen fontos és felelősségteljes, mert az osztályfőnök osztályának szellemi és erkölcsi vezetője, örökös az osztály és egyesek erkölcsi és tudományos gyarapodása fölött, osztályának a legközvetlenebb bírója, ott minden tanulónak atyja, kiket szeretetteljes bánásmóddal kormányoz.

29. Különös súlyt kell helyezni a nőnevelés más eszközeire is, minő pl. az ima, templomba járás, ünnepélyek, könyvtárak, egyszerű felhasználása, tornászat, zene, kirándulások, lakásviszonyok, jótékony-ság gyakorlása beteges és szegényekkel szemben, színház, önképzőkör stb.

Ezek közül különösen az iskolai ünnepélyek és az önképzőkör működésére kívánok néhány szóval kitérni. Nevezeti alkalmakkor ugyanis az iskola egy nagy családként jelenik meg s így legalkalmasabbak a tanár és tanuló közötti jó viszony szorosabbra fűzésére. E helyeken a tanuló legtermészetesebben és legőszintébben viseli magát s e mellett nő benne a szorgalom, munkakedv, akaraterő, kedélye nemesedik, fejlődik benne a szép érzék, jótékony-ság, önzetlenség, szív nemesség, végül a nyílt és bátor fellépés. E két dologban, különös mértékben elvárható tehát minden tanár lelkes támogatása és érdeklődése.

30. Végül kerestessék mód és alkalom arra hogy a tanárok is egymás óráin nemes érdeklődésüknek megfelelőleg hospitálhassanak.

Mondanom sem kell, hogy e 30 pont alatt már a 2-ik kérdésre is igyekeztem megfelelni s bár elismerem, hogy e tanügyi programmból még több fontos dolog hiányozhatik, mégis úgy vagyok meggyőződve, hogy ezek elmondásával is bizonyíthattam kedves kartársaim előtt a módszeres értekezletek nagy fontosságát, a melyekre becses érdeklődésüket és munkásságukat úgy ez alkalommal, mint a jövőre is kérve, a gyűlést megnyitom.

NAPI HIREK.

— **Személyi hir.** Vigh Albert. iparoktatási országos főigazgató, Dózsa János, brassói faipari szakiskolai igazgató, ipari szakfelügyelő kíséretében f. hó 26-án Kézdivásárhelyen meglátogatta a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézetet s a d. e. 10 órai vonattal visszautazott Budapestre.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Szűcs Gábor bereczki közszégi jegyzőt Bereczkbe kinevezte m. kir. anyakönyvvezetővé.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter kézdivásárhelyi Turóczy Imre predeáli vámgyakornokot kinevezte a fumei fővámmhivatalhoz fővámségédtszítte.

— **Uj könyvtáros.** A kézdivásárhelyi kaszinó vasárnapi közgyűlésében a Rada Elek káplán lemondásával megüresedett egyik könyvtárosi állásra egyhangulag Nagy Gerő énekvezető, e buzgó közügyi munkást választotta meg. Míg a kaszinónak a szerencsés választáshoz gratulálunk, egyben idejegyezzük, hogy a kaszinóban a könyvtárosi órákat szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig tartják a könyvtárosok.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Tyukody Jenő gyulafelelvi faipartelevi tanítót kinevezte a hódmezővásárhelyi tanyai állami elemi iskolához tanítóvá.

— **Kovács Dániel utolsó útja.** Mult szerdán délután kísérték ki utolsó útján Kovács Dániel földi részeit a családi sirboltba. A részvét általános, impozáns volt, méltó a boldogult áldásos életéhez, nagy népszerűségéhez. Kézdivásárhely város társadalmának minden számottevő tagja, batóságok minden hivatali testület, az összes egyesületek, intézetek

vezetői eljöttek utolsó istenhozzádot mondani a közügyek fáradhatatlan bajnokának, a város kimagasló polgárának. Megjelent Háromszékmegye törvényhatósága képviselőjében Szent Iványi Miklós, a népszerű alispán is Sepsiszentgyörgyről, eljött a megye érdemes királyi tanfelügyelője Csányi Gyula is, hogy lerója a népoktatásügy háláját — a kitűnő tanításügyi férfi emléke iránt. A reformátusok nagy temploma zsúfolásig megtelt résztvevő közönséggel — dacára az iszonyu hideg zord időnek. A temetés a városház dísztermében felállított ravatalnál kezdődött; itt vett szomorú búcsút az elhunytól a város nevében Dr. Török Andor polgármester egy érzékeny, halás bucsubeszédével. A templomban Nagy Gerő énekvezér érzésteljes szép ének-szólója után Szabó Jenő ref. pap mondott költői lendületű gyászbeszédet, szépen fejtven ki az elhunyt életéből, hogy nem hal meg az, aki úgy élt mint Kovács Dániel s akit ily óriási részvét kísér sirjába. A temetőben ismét Szabó Jenő imádkozott, majd M. Székely János igazgató vett megható búcsút az áll. iskolák s a polg. leányiskola nevében, mélyen átértett, szívből fakadt szavakban s azzal elhelyezték a jó ember koporsóját a családi sirboltba szülői hamvai mellé. A ravatalra koszorút helyeztek. 1. Kézdivásárhely város tanácsa és képviselőtestülete. 2. A kisegítő takarékpénztár igazgatósága. 3. A polg. leányiskola — egyik megteremtőjének. 4. Dr. Vargha Béla — őszinte részvéte jeléül. 5. Dr. Herepey Iván — mély tisztelettel. 6. A Török család — a feledhetetlen sógor-nak. 7. Török Sándor — a jó sógor-nak. 8. Feledhetetlen sógoromnak — Irén. 9. A jó sógor-nak — Róza és László. 10. Szeretett bátyjának — Ödön. 11. A legjobb nagybácsinak — Teréz, Gyula és gyermekeik. 12. Az én feledhetetlenemnek — Mari. 13. A legjobb édes apának — szerető gyermekei. 14. A jó testvérnek — Jankó és Mariska. 15. A jó testvérnek — Amál és Bálint. 16. Feledhetetlen öcsémnek — István. 17. Dánielnek — Etelka és Zoltán. A boldogult bánatos családjánál testületileg fejezték ki részvétüket: Kézdivásárhely város tanácsa és képviselőtestülete. 2. A polgári leányiskola tanítótestülete és növendékei. 3. Az áll. el. iskolai gondnokság. 4. Az áll. el. isk. tanítótestülete. 5. A kisegítő takarékpénztár igazgatósága. 6. Az önk. tűzoltóegyesület parancsnoksága. A tűzoltóegyesület koszoru megváltás címén 50 koronás alapítványt tett az elhunyt nevének megörökítésére.

— **A tél megérkezett.** A mint a szombat-helyi „Meteor” időjelző megjósolta: február 26-ikára gondoskodott a Nemere hatalmas szele hidegről, esőről, majd fagyról és hóról.

— **Ujkiszgazda-körök.** A K.-vásárhelyi vidéki gazdasági egyesület buzgólkodása következtében Kézdivásárhelyen „Kiszgazda-kör” alakult mult vasárnap délután. Elnöke: Tamás Elek, pénztárosa: Fábian István, (vm.) gazdaellenőre: Miklós Albert, jegyzője: Gyömbiró Ignác lett. — Szentkatolnán is újra szervezték hétfőn a régi gazdakört. Elnökévé: Szabó József, jegyzővé: Hamar Endre, pénztárossá: Ifj. Gyömbiró Andrást, gazdaellenőrré: Lengyel Károlyt választották. Siker kísérje munkásságukat.

— **Ref. Egyházi bál.** A sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházközség 1905 évi március hó 5 én az építendő új ev. ref. templom alapja javára méltóságos gróf Haller János Háromszékmegye főispánja fővődnöksége mellett Sepsiszentgyörgyön, a városház dísztermében hangversenynyel összekötött zártkörű táncestélyt rendez, Dr. Bodor Tivadar, ügyvéd, ev. ref. koll. főgondnok. Ujjvárossy József, kir. tan., ev. ref. egyházm főgondnok vődnöksége. Elnökök Dr. Bene István, v. tisztí ügyész. Ifj. Gódr Ferenc, polgármester, egyházk. főgondnok, Dr. Szász Izsák ügyvéd, ev. ref. koll. gondnok elnöksége mellett. Az estély műsora a következő: 1. „Falu végén kurta kocsmá”, Petőfi Sándortól; zenéjét szerezte Auspitz Jenő; Bathó János ev. ref. kántor vezetése mellett énekli az ev. ref. egyházi daloskar. 2. Felolvas: Végh Endre ev. ref. főgimn. tanár. 3. „Bordai” hat szólamra a „Bánk-Bán” c. operából, írta Erkel Ferenc; I. Szász Béla ev. ref. főgimn. tanár-vezetése mellett énekli az ev. ref. Székely Mikó Kollegium vegyes kara. 4. „Egy bölcső mellett”, írta De Amicis; olaszból fordította Radó Antal; szavalja Pálmay Lenke áll. tanítónő-képezdei igazgatónő. 5. „Föl a szent háborúra”, Petőfi Sándortól; zenéjét szerezte Wegler; Bathó János vezetése mellett zenekísérettel énekli az ev. ref. egyházi dalkar.

Hirdetések.

Adler L. Jakab és Testvére

Bankbetéti Társaság

BRASSÓ.

Befizetett tőke: 800.000 korona.

Betéti társ: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapest.

Üzletköre:

Váltók leszámítolása legelőnyösebb kamattal, mellett.
Takarék-betétek átvétele előnyös kamatoztatásra. Felmondás nincs!

Értékpapírok vétele és eladása napi árfolyamon.

Tőzsdei megbízások a budapesti vagy külföldi tőzsdéken a legelőnyösebben és legpontosabban teljesítjük.

Sorsjegyek eladása a legelőnyösebb feltételek mellett.

Kihuzott sorsjegyek és egyéb kisorsolt értékpapírok legelőnyösebb elszámolása (esedékesség előtt is!)

Szelvények díjmentes beváltása.

Külföldi pénznemek vétele a legmagasabb áron, eladása legelőnyösebben.

Utalványok és hitellevelek kibocsátása valamennyi európai és tengerentúli piacra.

Előlegek adása értékpapírokra, az árfolyamhoz viszonyítva. Méréselt kamat.

Igervények eladása minden húzáshoz.

Biztosítások átvétele értékpapírok kisorsolásából eredő árfolyamvesztés ellen.

Osztálysorsjegyek eladása eredeti árak mellett.

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előljáróságok részére **ugy készpénzért, mint részletfizetésre** kapható

butor raktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezés, ruha- és éjszakai szekrény, és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toalett tükör, nád- és préselt ületű hajlított szék, ablak earnis, stb. melyeket a jelenleg újonnan berendezett ASZTALOS MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítették s olcsó árak mellett becsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Hirdetések jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.
A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír, írószér, és könyvkereskedése

Kézdivásárhelyt a „Jancsó”-féle gyógyszerár mellett.

*Mindennemű szükségeltetőközségi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bál, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érezetűvel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoszort, ablak earnisokat, hajlított és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és éjszakai szekrényeket, ebédlő és heverő diványokat, matraczokat stb., stb., melyek saját felügyeletem alatt házamnál készülnek, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnap- és alkalmi ajándékok, ajánlok arczkép és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket dus választékban, remek kivitelben.

Bőrárakban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajuszkefék.

Szemüvegek, cvikkerek, hegedű hurok, óralánczok, olvasók, zsebtükrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tan-szerek és naptárok dus választékban.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom érezsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.